

סימן קיא

הרב אדיר כהן

מחבר ספר שו"ת ויען הכהן, ועוד

בני ברק

דברי הבלע שבקונטרסי הכוזב

בס"ד שלהי ניסן התשע"ט לפ"ג.

בהיות ובימי הפסח הפיצו קונטרס "דייני כוזב", כולו דברי בלע ונאצה נגד דייני ישראל המכהנים בבתי-דין הרבניים, בצורה מזלזלת ומחפירה (וכל שמות הדיינים נכתבו בשםם אפילו ללא תואר "הרב"), ושוינהו לכולי דייני כבריוני מתא ורשעים ח"ו, אף לגדולי הרבנים המפורסמים בתורתם וצדקתם, והחליטו שכל הדיינים שלוחי ארגוני הנשים והפרורמים הם (ובעמי' ע"ח כתבו על הגרש"מ עמאר והגר"צ בוארון שהם מרמים את העולם יותר מן הרשעים הגלויים). ומי שכפוהו לתת גט ברבנות הגט בטל מן התורה ויכולה לחזור אף לבעלה כהן לכתחילה. ועוד האריכו בדברים הדברים. וכבר אשתקד הוציאו קונטרס "גיטי כוזב" בדומה לו. ובאמת שמכה ישנה היא, וכבר בשנת תשע"ב יצא קונטרס "כפיית מאסר" (לרא"ש גשטטנר), ושנה אחריו ספר "משפטי ישראל" (ואף שיצא בעילום שם, וכן ב' קונטרסי הכוזב, ויתכן ויש כמה מחברים, מ"מ כולם יש בהם אותה כתובת אימייל וכת אחת הם), כולם מלאים דברי נאצה על גדולי הדיינים. וכבר כתב מו"ר ועט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הנאמ"ן יחשל"א על כריכת קונטרס "כפיית מאסר" בזה הלשון: המחבר אינו ירא שמים ומזלזל בהגר"ע יוסף וקורא לו הראשל"צ שלהם (סוף עמוד ה') ומבואר בגמ' שדינו כאפיקורוס. ומי שזוכה לעיין בקונטרסו בשעת הפנאי ולהשיבו כאולתו תבא עליו ברכת טוב. עכ"ל. ובהיות וחפצתי בברכת טוב, בזמנו עיינתי קצת בקונטרס כפיית מאסר והתויתי קו אחת הנה ואחת הנה, וכן בקונטרסים שאחריו, ובקצת עיון נשתוממתי לראות איך פעמים רבות סילפו הדברים והוציאו דיבת הדיינים רעה. וגדולה מזו, המעיין בקונטרס כפיית מאסר ובספר שאחריו שיצאו בשנים תשע"ב תשע"ג בחיים חיותו של מרן מלכא הגר"ע

יוסף זצ"ל, גדול דיניי ישראל בדרות האחרונים, יראו שעשאוהו כפוקר ורשע ח"ו. ואילו בקונטי גיטי כזב שיצא אחר פטירת מרן זצ"ל, קיימו בעצמם אחרי מות קדושים אמור, והביאו שמו בהערצה והכתירותו בתואר "מרן", וזייפו משמו כאילו סבר כעמדתם, ומתוך כך השיגו בדברי בלע על הדינים הבאים אחריו שזכו לשמשו בדינות ונתמנו על ידו. ואף ומסתמא יש לעתים תקלות בבתי הדין ויש מה להעיר ומה לתקן, אך חלילה למשיניהו כטועים ורשעים לכול דיניי ועל צבאם גדולי ישראל. לא תהא כזאת בישראל! על כן הבאתי כאן מילי מילי קטני להראות שפעמים רבות דברי המעוררים הנז' תמוהים, ולעתים אף מסלפים בכוונה תחילה דברי אלו שהם משיגים עליהם. והמעט יעיד על הכלל כולו, שאין כוונתם לשם שמים, אלא לנגח ולסלף לא פעם ולא שתים, על שמועות אלו תצלנה אזנים, עד מהרה יזכנו ה' בבני ירושלים.

א קונטרס כפית מאסר

זה יצא ראשונה, בקונטרס כפית מאסר (עמ' י') כתב: ובוה נדחין מה שכתב הצ"א (ח"א סי' מ"ב פרק ג' ד"ה וידע"נ) בשם רב אחד מהם: דאילו היה הבי"רואה דברי התשב"ץ הללו [ח"ב סי' ח'] אז היה מחיר לכפות במאסר עלי. אבל הכל יפצה פיהו, דמלבד מה דמיר הבי"ר היה בקי בדברי התשב"ץ, ומביאו יותר מק"ס פעמים בספרו. הלא הבי"ר גם מביא על אחר (אה"ע סי' ע"ז) את דברי התשב"ץ (ח"ב סי' רנ"ו) וכו' היעלה על הדעת שדוקא תשובה זו לא ראה. אלא ודאי דאין זאת משום שלא ראהו אלא וכו'. עכ"ל הקונטי. וכוונתו להשיג על מה שכתב הגאון צ"ח אליעזר שם בשם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל. והמעין שם יראה שלא כתב כן מדנפשיה אלא משם הרב יד אהרן (בצ"א נדפס דברי אהרן, וט"ס היא, והוא כ"א סי' קנ"ד הגהב"י אות כ"ב), אשר חיברו אחד מגדולי האחרונים הגאון רבי אהרן אלפנדי זצ"ל, אשר מרן החיד"א בשם הגדולים (בערכו) כתב עליו בהערצה: וזכיתי להכיר להרב הנזכר בזקנותו בעלותו לעה"ק חברון ת"ו, ונהניתי מזיו אור תורתו וקדושתו. ע"כ. ולגופם של דברים, איני יודע אם מחבר הקונטי, כתב שבכ"י מביא דברי התשב"ץ יותר מק"ס פעמים מרוב "בקיאותו" או בחיפוש במאגני מחשב, אך מעניין שעל אף גדול בקיאותו טחו עיניו מראות בהקדמת גאוני אלג'יר לשו"ת הרשב"ץ, שמהר"ר יעקב בירב בעוברו מפס [מעיר פאס] בדרכו לארץ הקודש עבר דרך אלג'יר והעתיק כמה תשובות מתשובות התשב"ץ, ומסרם לתלמידו מרן ז"ל אשר קבעם בבית יוסף, אך רוב

תשובות הרשב"ץ לא היו לפניו, ומאן לימא לן דאי הוה שמיע ליה לאו בשיטתיה הוה אזיל בכל דבריו כאשר ראינו במעט שהיה לפניו. ע"ש. ומעתה מה שתמה עוד בקונטי, הנז' דבל"א"ה לא שייך טענה זו אחר שידוע מגדולי הפוסקים שכל הראשונים שהיו נצרכים לקביעת ההלכה נתגלגלו ליד מרן ומה שנתגלה אח"כ אינו משנה את ההלכה. עכ"ל. הנה גאוני אלג'יר הנז' כתבו בפירוש היפך דבריו. וכן העלה מרן הגר"ע יוסף בשו"ת יביע אומר חלק י (חחור"מ סי' א') וחלק י"א (חחור"מ סי' פ"ה) באורך מפי ספרים ומפי סופרים. ע"ש.

ומה שתמה שם (עמוד י"א): מדוע לא ימצא בדבריהם ולו פעם אחת "סברא" כזאת להחמיר, דרך משל, שאחד מהם יקום ויאמר כי אילו היה הרמב"ם רואה איך שרוב מניין ובנין של הפוסקים סוברים שאין לכפות על טענת מאסר עלי, בודאי שהיה מודה לדבריהם שלא לכפות, האם משוא פנים יש בדבר, דאטו סברא זו ניתן להאמר רק להקל על ידה ולא להחמיר. ע"כ. בזה גילה שאינו יודע כללי הוראה פשוטים, ואינו מבדיל בין ראשונים לאחרונים, שהראשון (ובפרט הרמב"ם) עטרת תפארת הפוסקים, כ"י חו"מ סי' ר"ז) כשכותב דבריו הוא מחמת שכן ברור לו בהכנת הסוגיא ולא יחזור בו כשרואה ראשון אחר (וע"ע למז"ק בשו"ת שמחת כהן מהד"ב חאו"ת (סוף סימן ק"ד) ולמור"ר בשו"ת בית נאמן ח"א (חיד"ד סימן כ"ח עמוד ש"פ) מה שביארו בזה). ואילו מרן ז"ל בנה דבריו עפ"ד עמודי ההוראה ושאר הראשונים, והכריע על פי רוב מנין או רוב בנין ושאר כללי ההוראה, ואם יראה ראשונים אחרים יכול להיות שיחזור בו. וכמו שחזר בו כמה פעמים בבדק הבית ובשלחן ערוך ממה שכתוב בב"י. והדברים ברורים לכל הלומד שלא על מנת לקנטר. [וכ"כ מרן החיד"א לענין לישון מעל ביהכ"נ בשו"ת חיים שאל ח"א (סי' נ"ו) ובכ"מ. נאמ"ן סי"ט].

עוד יש להעיר על מה שכתב בקונטי שם (עמוד י"ח): מכל זה יוצא ברור דלא כמ"ש בחיים ושלום ח"ב (סי' קי"ב) דלאחר פירוד של י"ח חודשים כופין להוציא, והוא יחידאה ממש בזה. וכל הקלים וריקים כהיום ומי שמקלם מגיד להם התאחזו על דברי החיים ושלום הללו ושמוחו עליה [צ"ל עליהם] כמוצא של רב. ובמק"א הארכנו לבאר דכנראה איזה זיפן החמיק דברים מופרכים הללו בדף האחרון מספרו ח"ב שנדפס כבר לאחר פטירתו וכו'. (והגדיל לומר בעמוד ע"ד אות ר', שהסומך ע"ד הרב חיים ושלום הרי הוא דיין שקר ועוקר

כשהיא בחורה, עד שהפריזו על המדה ולומר דסמיכין על סברא יחידאה וכמ"ש הפוסקים באה"ע סי' טו"ב ובסה"ק נשמת כל חי חאה"ע סי' נ"ו ובפסק שכתבתי במקום אחר בס"ד. וכל שכן שהחזיב מוטל על כל דיני ישראל להקל בזה כדי שלא יצאו ליד תקלה מבי צדדים, מצד האיש ומצד האשה, בהיותם אסורים בכבלי העיגון יכול על קנן [פ"י על קנן] על חנם. מלשון מדרש רבה איכה בפסוק כי ה' הוגה על רוב פשעיה (א' ה'). **נאמ"ן ס"ט** בלי תקוה וכו'. עכ"ל. האם עכשיו יאמר שגם החלק הראשון שיצא שנים רבות קודם לכן בעוד הגהמ"ח בתוקפו וגבורתו, נכנסו לתוכו דברים ע"י זרים וזיזיפנים? אלא ודאי שהכל יצא מקולמוסו הטהור של הגר"ח פ"ל ללא כל ספק. וזה ברור לכל מודה על האמת.

ומה שהוסיף עוד בקונטרס הנז' שדברי הגר"ח פ"ל לא נתקבלו אצל שום פוסק, והא ראי, שבמשך מאה שנה מעת שנדפסו דבריו הללו, לא הביא דבר זה בשום פוסק. ואף לא מהפוסקים הספורים שמחבבים דבריו ורגילים להביא הרבה מספרו זה הן רק בענייני אה"ע, כגון בניו הרב יפה ללב והרב ויען אברהם. וכן בספרים: שרי חמד, אבני האפוד, תעלומות לב, איש מצליח, ויחי יוסף, ויקח אברהם, רב פעלים, שואל ונשאל, דבר המשפט, סבא קדישא, יש מאין. וכולם היו אחר תקופתו ומזכירים ספרו, ומחזיקים זה העליו עיניהם, והסיבה כי היה תמוה בעיניהם מאד תקנה זו, ולא נתקבלה אצלם כלל. עכ"ד. טחו עיניו מראות, שבשלוש מהספרים שהזכיר, תעלומות לב חלק ב' (חאה"ע הלכות גיטין סימן א' דף ל"ו), ודבר המשפט (סימן מ"ו), דף קי"ב סוף ע"ב), ואיש מצליח חלק ג' (חלק משפט וצדק סימן ס"ח אות ד'), אכן הביאו תקנה זו וסמכו עליה, ולא מצינו לאף אחד משאר הרבנים שהזכיר שיכתוב כנגד תקנה זו, אלא חלקם הביאוה וכו"ל, וחלק לא הוצרכו להביאה בנודניהם. ואם היה נראה להם אחרת מדברי הגר"ח פ", היו מביאים דבריו וחולקים עליו בדרך ארץ ובכבוד כדרכה של תורה (וכמו שהוא עצמו בקונטרס הנ"ל לקמן עמוד ס"ט, על מי שכתב שהרב עין יצחק כתב אחרת מהחת"ס, באותו נדון של החת"ס, ולא הזכיר דברי החת"ס וחלק עליו להרי"א אף שהוא בקי מאד בדברי החת"ס, מחמת כבודו. כתב כנגדו בקונטרס שם, דאם ככה בכל התורה נאמר כך, ואזדו כל הכללים שלא אומרים הלכתא ככתראי רק כשהאחרון הביא דברי הקדמון (כמ"ש מהרי"ט ח"ב חאה"ע סימן כ"ב והש"ך חו"מ סימן כ"ה כ"ק ס"א), ונעשה צחוק מכל הכללים, וזה עקירת התורה ממדרגה ראשונה וכו'. ע"כ. ולא נרגש שהוא עצמו כתב כיו"ב ממש. ואזכרה אם שם שהרב עין יצחק באותו נדון ממש לא הזכירו הוא טוען שאי אפשר לומר שעשה כן מחמת הכבוד, כל שכן בני"ד שיתכן ולא הזכירו תקנה זו כיון שלא בא להם נדון כזה. וכ"ש דלקושטא דמילתא חלקם הזכירוהו וסמכו עליו).

הדת ומין, יסבר פי דוברי שקר). עכ"ל. ומלבד שלא מסתבר לומר כן לחינם להוציא חלק מהספר מחזקתו. ואם נתחיל לומר כך, נאמר כך כמעט בכל הספרים שנדפסו אחר פטירת מחבריהם. עוד בה, שמתברר שכל ספר זה נדפס בחיים חיותו של הגאון המחבר רבינו חיים פלאגי, וכמו שלאחר שנגמר כל הספר, הוסיף הגהמ"ח השמטות ומילואים, וכן עשה הקדמה קטנה למפתחות שבסוף הספר. ואף לאחר המפתחות חתם שמו בר"ת בפסוקים. וכן אין כל זכר בסוף הספר או בשער, שנגמרה הדפסתו אחר פטירת הגהמ"ח, שאם היה כן מן הסתם היו בניו כותבים זאת, ומודיעים על האבידה הגדולה שהלכה לעולמה. ועל כרחך שהכל מידי הגהמ"ח יצא. וגדולה מזו אני אומר, שנעלם מעיני בעל הקונטרס הנ"ל שהגר"ח פ"ל גופיה כתב תקנה זו בעוד מקומות, אף בחלק הראשון של ספרו (סימן א' דף ח' עמודים ג' וד'), שהביא דברי הרב בעי ח"י (חאה"ע סוס"י כ"ג) שהזכיר גם בתשובתו (שבח"ב סי' קי"ב) הנ"ל, דאם ראו בית דין אחד מקרוביה משיא עצה שלא תתגרש יש לכ"ד לגדותו ולהחרימו וכו'. וכתב אחר דבריו: וכיון שראו בעיניהם כינם לשמים שהענין רחוק מן השכל וכבר עבר זמן ולא הועיל כלום, ואזי יתנדלו לרחק האופן שתקבל גיטה בכל מיני כפיה ובכל מיני ריציני עד שיתרצו, וכן אם ראו הכ"ד שהאשה תתגרש ואיזה מקרוביה משיא לה עצה שיקשה [שתתקשה] עורפה ולא תקבל גט, אזי יש לכ"ד לגדות ולהחרים ולהבדל ממנה וממי שמסייע לה להפרישה ולתת עצה שלא תקבל גיטה להכשיל עוד לבעל בכבלי העיגון וכמ"ש הרב פליטת בית יאודה בתשובה וכו'. ע"כ לשונו ממנה וממי שמסייע לה להפרישה ולתת עצה שלא תקבל גיטה להכשיל עוד שם. וכן בתשובה אחרת חלק ב' (סימן ל"ה) לגבי איש שחלה בחולי הכפיה, אחר שהביא מחלוקת אם כופים להוציאו, כתב כזה"ל: ולענין הלכה למעשה נראה דאם האשה אינה יכולה לסבול הצער הזה וכבר נתפרדו זה מזה זמן רב, וגלאו לקרבן, ואינה שומעת כי אינה יכולה לסבול, כי בלא"ה כ"ע מודו דאפילו למ"ד דאין כופין לאיש לגרש מ"מ אין כופין אותה להיות יושבת עם בעלה, וכיון שכן כל שעבר שנה אחת תמימה ולמכרה שתי שנים, אזי נראה דכופין אותו לגרש, דאיכא חרתי לאיש שלא יוכל לעמוד בלא אשה דאפשר שימצא אחרת שיכולה לסבול צער זה ולא יהיה עומד בלא אשה, וגם האשה עצמה מדינא אינה יכולה לעמוד בלא איש וכמ"ש מהר"ך, וכ"ש כשהיא ילדה [פ"י צעירה] דחיישינן דילמא נפיק מינה חורבה בהיותה אסורה בכבלי העיגון, ופוק חזי בפוסקים כמה היקלו בעיגונא דאתחא שנעלם בעלה דאיכא משום ספיקא שמא יהיה חי ואסורה למושם אשת איש עם כל זה היקלו קולות רבות כדי שלא תהיה עגונה, ובפרט